

Проект!

ОБЩИНА КУБРАТ ОБЛАСТ РАЗГРАД

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА ЧИТАЛИЩНАТА ДЕЙНОСТ В ОБЩИНА КУБРАТ 2022 Г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Програма е разработена в изпълнение на чл.26а, от Закона за народните читалища, съгласно представените предложения от председателите на Народните читалища в Община Кубрат за дейността им през 2022 г.

Съгласно чл.2 от ЗНЧ, читалищата са юридически лица с нестопанска цел. Те са традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи. В тяхната дейност могат да участват всички физически лица без оглед на ограничения на възраст и пол, политически и религиозни възгледи и етническо самосъзнание.

Читалищата са изконни носители на българския дух и култура през вековете и носят в себе си нематериалното културно наследство, традиции, образование, възпитание и благотворителност, които са в основата на тяхната дейност в полза на обществото. Тяхната задача е да откликват на нуждите на местното население, да участват активно в обществения живот и да бъдат притегателни културно-образователни и информационни центрове.

Читалищата се управляват от общото събрание, състоящо се от всички негови членове, имащи право на глас. Съгласно чл.14(2) от Закона за народните читалища решенията на общото събрание са задължителни за другите органи на читалището.

Дейността на читалищата е обезпечена с държавна субсидия. Средствата за читалищата се регулират и разпределят от комисия, определена със заповед на кмета и по Указания от Министерството на културата, като средствата се предоставят за самостоятелно управление, съгласно чл.23, ал.1 от ЗНЧ.

Програмата за 2022 година има за цел утвърждаване на читалищата като стабилен фактор за развитие на местната култура в община Кубрат и България.

Програмата ще подпомогне годишното планиране и финансиране на читалищните дейности.

ЦЕЛ НА ПРОГРАМАТА

1. Да дефинира и анализира проблемите в областта на читалищното дело на територията на община Кубрат.
2. На базата на направени предложения от съответните читалища да бъдат определени направленията на читалищна дейност през 2022 г.
3. Да се набележат дейностите, чрез които Община Кубрат следва да изпълни задълженията си и реализира правомощията си, делегирани ѝ от нормативните актове в областта на читалищното дело.

НОРМАТИВНА БАЗА

Закон за народните читалища

Закон за закрила и развитие на културата

Закон за обществените библиотеки

АНАЛИЗ НА РЕСУРСИТЕ

На територията на община Кубрат съществува изградена пространствена мрежа от 15 народни читалища, регистрирани по Закона за народните читалища:

- НЧ „Светило - 1926” с. Беловец ;
- НЧ ”Стефан Караджа - 1928” - с. Бисерци;
- НЧ ”Божур - 1922” - с. Божурово;
- НЧ ”Стефан Караджа - 1935” - с. Горичево;
- НЧ „Васил Левски – Звънарци -1932” - с. Звънарци;
- НЧ „Напредък – 1911” – с. Каменово
- НЧ „Св. Св. Кирил и Методий - 1891” - гр. Кубрат;
- НЧ „Христо Ботев – 1927” – с. Медовене
- НЧ „Нов живот - 1948” – с. Мъдрево
- НЧ „Стефан Караджа – Равно 1928” – с. Равно
- НЧ „Св. Св. Кирил и Методий - 1965” – с. Савин
- НЧ „Отец Паисий - 1928” – с. Севар
- НЧ „Пробуда – 1936” – с. Сеслав
- НЧ „Христо Смирненски - 1941” – с. Тертер
- НЧ „Напредък – Юпер 1915” – с. Юпер

Субсидираната численост в читалищата през 2021 год. е **42 броя**, по **11 484 лв.** за една субсидирана бройка, с обща стойност **482 328 лева**. Разпределението на субсидията е извършено от Комисия, съгласно изискванията на чл. 23 от Закона за народните читалища и Указания, разработени от Министерството на културата. Няма промяна в субсидираната численост.

За дейността на читалищата в община Кубрат е направен SWOT анализ за силните и слаби страни на читалищната дейност, както и за външните фактори, имащи отношение и влияние върху дейността.

<u>S – Strengths - Силни страни</u>	<u>W –Weaknesses - Слаби страни</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Добре разпределена читалищна мрежа; • Добра читалищна дейност; • Подкрепа от местната общност; • Работа с всички възрастови групи • Опазване на традициите и предаване на младите хора; • Сравнително добра материална база; • Наличие на библиотеки и обновяван библиотечен фонд; • Адаптивност (при някои от читалищата)	<ul style="list-style-type: none"> • Липса на достатъчен финансов ресурс за поддръжка и ремонт на сградния фонд; • Недостатъчна активност на някои читалищни настоятелства за търсене и разработване на проекти и разрешаване на проблеми; • Пасивност по отношение на търсене нови форми на финансиране в някои читалища; • Пасивност и трудност при привличането на млади хора за читалищната дейност; • Недостатъчна държавна субсидия • Трудно адаптиране към работа в екстремни условия и условия на пандемия.

<u>О – Opportunities -Възможности</u>	<u>T – Threats - Опасности/Заплахи</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Повишаване на квалификацията на библиотечните работници; • Подобряване дейността на читалищните настоятелства ; • Привличане на по-голям брой съмишленици от местната общност; • Финансиране от общински бюджет, донорски организации, Министерство на културата; • Методическа помощ от Община Кубрат, РЕКИЦ - Разград, • Партньорство с училища, НПО и културни институти; • Културно-етническо разнообразие. 	<ul style="list-style-type: none"> • Работа по време на пандемия; • Намаляване, застаряване на населението и обезлюдяване на малките села; • Незаинтересованост от страна на местната общност; • Недостатъчна държавна субсидия; • Недостатъчно развит икономически регион; • Недостатъчни умения за разработване и печелене на проекти

ИЗВОДИ

1. Материалната база на читалищата в Община Кубрат е достатъчна за осъществяване на читалищните дейности, но е необходимо да продължи модернизацията на инфраструктурата на читалищните сгради. Абсолютно необходимо е да се търсят начини и средства за обновяване на техническото оборудване.
2. Необходимо е партньорството между Общината и читалищата да се задълбочава и се насочи към развитие на професионалните умения и повишаване квалификацията на работещите в културната институция.
3. Необходимо е подкрепа и насърчаване на любителското творчество, насочено към нематериалното културно наследство.
4. Необходимо е гъвкава политика за управление на наличните финансови средства, която да позволи назначаване на професионалисти за работа със самодейните състави.

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ

1. Развитие и обогатяване на културния живот, социалната и образователната дейност в населеното място, където функционират.
2. Съхраняване на местните обичаи и традиции.
3. Разширяване на знанията на населението и приобщаването му към ценностите и постиженията на науката, изкуството и културата.
4. Поддържане и утвърждаване духа на националното самосъзнание.
5. Осигуряване на достъп до информация.
6. Засилване на партньорството с местното самоуправление в развитието на обществените и културни процеси.

ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ ПРЕЗ 2022 г.

1. Поддържане на библиотеки, читални, както и създаване и поддържане на електронни информационни мрежи.
2. Развиване и подпомагане на любителското художествено творчество, привличайки нови самодейци от различни възрастови групи.
3. Организиране на школи, кръжоци, курсове, клубове по интереси и организиране на празненства, концерти, чествания и младежки дейности;
4. Събиране и разпространяване на знания за родния край.
5. Развитие на организационната дейност.
6. Повишаване квалификацията на читалищните служители.
7. Координирано сътрудничество между културните институти и Община Кубрат и използване възможността за кандидатстване по различни програми с проекти за финансиране на дейностите им. Реализиране на проекти за подобряване на материалната база.

1. Библиотечно-информационна дейност

Това е една от основните дейности за читалищата като културни институции. Чрез нея те се включват в националната мрежа от публични библиотеки у нас и съдействат за развитието на обществото, като осигуряват достъп до многобройни и разнообразни сфери на знание, идеи и информация.

През 2021 г. библиотечния фонд на читалищата продължи да се обогатява чрез закупуване на нови книги и чрез дарения. Общия книжен фонд на библиотеките в община Кубрат наброява над 130 000 тома.

За популяризиране дейността на библиотеките и привличане на читатели голяма част от читалищата в общината организират и провеждат: Лятна работа с деца, Читалня на открито, 0 Седмица на детската книга и изкуства за деца, седмични сборки с ромски деца / малцинства/ на тема „Грамотност – образование“, литературни състезания и четения, четене на приказки на най-малките, тържествено приемане на най-малките ученици за читатели в библиотеките и т.н.

Библиотечната дейност в малките населени места се осъществява от секретар-библиотекар. За пълноценно обслужване на населението, за осигуряване на достъп до съвременните средства за комуникация са необходими подготвени хора с познания и умения за работа в интернет и социалните мрежи. Всички читалища на територията на община Кубрат разполагат с компютърна техника и интернет. Осъществява се необходимостта в малките населени места да предприемат действия за повишаване квалификацията на библиотекарите за работа с компютър, интернет и социални мрежи.

2. Любителско художествено творчество, школи и клубове по интереси.

По традиция читалищата са основното място за развитие на любителското творчество. Основно интересът е насочен към фолклорните състави - певчески и танцови за изворен или обработен фолклор. В община Кубрат постоянно действащите любителски състави и групи са 52. Дела на участниците в училищна възраст е висок, като възрастовата граница варира от 4-5 до 18 годишна възраст. Изучаването на различни музикални инструменти се осъществява в Обединена школа по изкуствата при НЧ „Св. Св. Кирил и Методий-1891“ гр. Кубрат, към която работят и класове по пеене и музикална школа. През 2020 - 21 год., въпреки сложната обстановка, читалищата успяха да запазят вокалните групи хорове и танцовите състави и при възможност, успешно да развият своята дейност и да радват с участието си в различни празници не само жителите на град Кубрат, но и от съседни общини. Регистрирани са 197 участия в празници, фестивали, събори, изложби, творчески вечери и граждански инициативи, Художествените изяви на сцената са важна част при формирането на културното пространство в обществото.

Важно място в културния живот заемат утвърдените културни традиции и обменът на културни продукти и идеи. Ежегодните културни прояви и традиционни празници спомагат за изява на постоянно действащите групи и индивидуални изпълнители, за приемствеността между поколенията, обмяна на добри практики, тъй като те са предназначени за всяка възрастова група и се проявяват във всички сфери на изкуството.

Усилията на читалищата в община Кубрат през 2022 год. ще продължат да бъдат насочени за:

- Приспособяване на дейността съобразно наложените ограничения във връзка с извънредни ситуации, като се използват интерактивни средства и алтернативни модели и начини на общуване.
- Развитие на дейността на постоянно действащите и временни групи и състави в читалищата
- Привличане на нови самодейци.
- Обогатяване на репертоара на действащите състави.
- Привличане на професионалисти за работа със самодейците и издигане на по - високо художествено ниво на предлаганата продукция.

Участие на действащите читалищни състави в общински, регионални и национални прояви:

- Международен фолклорен фестивал „Божурите“;
- Фолклорен фестивал „Вълшебна плетеница – живи човешки съкровища“
- Фестивал на клубовете за народни хора „Танцувай с Пагане“
- Ден на град Кубрат - 24 май
- „Тиквендюл“
- „Празник на плодородието и хляба“

Честване на национални и официални празници:

- 3 март Национален празник на България
- 2 май - Великден – християнската религия отбелязва Възкресение Христово
- 6 май - Гергьовден, Ден на храбростта и на Българската армия
- 24 май - Ден на славянската писменост и на българската просвета и култура,
- 1 юни - Международен ден на детето
- 6 септември - Ден на Съединението
- 22 септември - Ден на Независимостта на България
- 1 ноември - Ден на народните будители,
- 24 -25 - 26 декември – Бъдни вечер и Коледа
- 31 декември Нова година

Планирани изяви на наши състави в национални и регионални културни прояви

Всички планирани изяви на читалищните състави са посочени в Календарен план на дейностите на народните читалища в община Кубрат - 2022 год., приложен към програмата.

Необходимо е да се балансират изявите на читалищните групи извън населените места като се търсят участия, които допринасят за популяризирането на състава, за неговото развитие и утвърждаване в културния живот на общината, областта, региона и страната. Да се съобразят изявите извън общината с финансовите възможности на читалищата. Да се търсят контакти за установяване на партньорски отношения с други читалищни колективи, което да допринесе за разнообразяване на художествения продукт в населените места.

3. Развитие на разнообразието от различни форми на културни дейности

Читалищата участват активно в културния календар на община Кубрат, като задоволяват потребностите от култура и духовен живот в населените места. През 2020-21 г., въпреки наложените ограничения на дейността, свързани с мерките за безопасност срещу разпространението на COVID, те успяха да реорганизируют своята дейност и да поддържат духа на хората в борбата им срещу разпространение на пандемията.

През пролетно-летния период, когато мерките бяха разхлабени, бяха реализирани редица мероприятия от културния календар и много от читалищата взеха участие и спечелиха призови места във фестивали и конкурси, включени в Националния културен календар.

Партньорството с общинското ръководство и кметовете на населените места в общината е особено ползотворно, тъй като работата на читалищата става обществено значима и достига до максимален брой потребители.

Макар и периодично, но в читалищата работят клубове по различни интереси и с хора от различни възрасти. Безспорно позитивна е съвместната дейност на читалищата с пенсионерските клубове в селата на общината. Освен, че възрастните хора се чувстват по-активни и полезни, те могат да предадат своите знания и умения на по-малките, а децата да се възпитават и учат заедно с по-възрастните. Някои читалища насочиха своите усилия за разнообразяване свободното време на децата и учениците като организираха летни занимални. Тази дейност се разшири и приобщава все повече деца и млади хора в читалищата, привлечени от атрактивните образователно-възпитателни форми на работа - летни занимални, читални, училища по изкуства или традиционни занаяти, състезания и др.

Културно-масова дейност:

1. Честване на национални и официални празници- провеждане на тържества и концерти по повод Националния празник на България 3 март, Деня на българската просвета и култура и на славянската писменост 24 май, Деня на детето 1 юни, Деня на народните будители и т.н.
2. Организиране на концерти, прояви и изяви, свързани с фолклорната традиция от зимния и пролетния фолклорен цикъл:
  - Богоявление-Йордановден - обичай за вадене на кръста, отбелязва се в гр. Кубрат и други населени места в общината,
  - Бабинден - Ден на родилната помощ - всички населени места в общината,
  - Трифон Зарезан - всички населени места на общината,
  - 1 март - Баба Марта и Ден на самодееца - всички читалища в общината,
  - Лазарица - лазаруване организира се от читалищата в община Кубрат
  - Цветница - пролетни концерти,
  - Великден - всички читалища в общината - изложба на писани яйца и концерт на фолклорни изпълнители,

- Гьргьовден и Хъдрелез - концерти и пресъздаване на обичаите
- Коледа - коледни концерти, възстановяване на коледни обичаи в населените места, развитие на коледарските групи и създаване на нови.

3. Организиране на празници и чествания в населените места:

- Празник-събор на с. Беловец /13 август /
- Празник-събор на с. Бисерци / 23 юли/
- Празник-събор на с. Божурово /1 май /
- Празник-събор на с. Горичево /6 август /
- Празник-събор на с. Звънарци /28 май /
- Празник-събор на с. Каменово /8 май /
- Ден на гр. Кубрат – /24 май /
- Празник-събор на с. Медовене /24 май /
- Празник-събор на с. Мъдрево /6 август /
- Празник-събор на с. Равно /5 ноември/
- Празник-събор на с. Савин /23 юли /
- Празник-събор на с. Севар /7 май /
- Празник-събор на с. Сеслав /10 септември /
- Празник-събор на с. Тертер /27 август /
- Празник-събор на с. Юпер /24 септември /

4. Събиране и разпространяване на знания за родния край:

Съхраняване и опазване на културно-историческото наследство. Работа по опазване и обогатяване на съществуващите музейни сбирки и музейни колекции съгласно Закона за културното наследство.

Музейните сбирки от местно значение са 10, като сбирката в гр. Кубрат е със статут на музейна колекция тип Б от местно значение и е регистрирана в МК.

Проучване и съхраняване на специфични за региона традиции и обичаи - групи за автентичен фолклор при читалищата в селата Беловец, Бисерци, Каменово и Юпер.

5. Организационна дейност:

Читалищата в община Кубрат организират своята дейност, като спазват основните принципи в Закона за народните читалища - те са самостоятелни юридически лица с нестопанска цел. Всяко читалище поддържа своята членска маса и се ръководи от своя управителен орган - Общото събрание и законно избрано читалищно настоятелство.

Отчетните събрания на читалищните настоятелства се провеждат до края на м.март 2022 г.

Минимум веднъж на 2 месеца се провеждат събрания на читалищното настоятелство.

6. Човешки ресурси

Огромна роля за развитието на читалищната дейност имат човешките ресурси- читалищните работници, които осъществяват основната работа в читалищата.

Негативно влияние продължават да оказват ограничения брой на младите хора в селата и липсата на професионално подготвени специалисти в областта на хореографията, музиката и изобразителното изкуство.

За повишаване на своята квалификация са участвали в курсове, семинари и работни срещи читалищните работници от читалищата в с. Беловец, Медовене, Равно, Севар и Тертер.

7. Материална база

Важно условие за развитие на читалищните дейности е материално - техническата база. Читалищата в общината ползват безвъзмездно сгради, които са публична или частна общинска собственост.

Наложително е проектиране и ремонт на сградите и сцените на някои от читалищата.

Техническата обезпеченост на читалищата продължава да е проблем за развитието на дейностите. Осветителна и озвучителна апаратура е необходимост в читалищните салони за тяхното пълноценно използване. Необходимо е следващата стъпка за проектиране да е в насока оборудване на читалищата с озвучителна и осветителна техника, при изричното условие, че има подготвени хора, които да работят с тази техника.

Съвместна работа на Община Кубрат и читалищата:

За да продължи да се развива културния живот в Общината е необходимо координирано сътрудничество между културните институти и използване възможността за кандидатстване по различни програми с проекти за финансиране на дейностите им. С тяхна помощ читалищата ще допринесат за задоволяване на определени обществени потребности. Това е възможност за всяко едно читалище да реализира своя цел чрез осигуряване на алтернативно финансиране. Общината е партньор и винаги ще подпомага техните усилия в тази насока.

Планирани изяви на наши състави в национални и регионални културни прояви

Всички планирани изяви на читалищните състави са посочени в Календарен план на дейностите на народните читалища в община Кубрат - 2022 година, приложен към програмата.

Необходимо е да се балансират изявите на читалищните групи извън населените места като се търсят участия, които допринасят за популяризирането на състава, за неговото развитие и утвърждаване в културния живот на общината, областта, региона и страната. Да се съобразят изявите извън общината с финансовите възможности на читалищата. Да се търсят контакти за установяване на партньорски отношения с други читалищни колективи, което да допринесе за разнообразяване на художествения продукт в населените места.

ФИНАНСИРАНЕ НА ПРОГРАМАТА

- ❖ Финансирането на читалищните дейности през 2022 год. ще се извършва основно от държавната субсидия, в размер, определена по субсидираната численост за читалищата – 41,75 броя и разпределена, съгласно изискванията на ЗНЧ;
- ❖ В нея са разчетени средства за заплати, други възнаграждения и плащания на персонала, осигурителни вноски и издръжка, както и средства съгласно ЗЗБУТ.
- ❖ Общинско финансиране в онази част на културния календар на Община Кубрат, в която се осъществяват съвместни дейности с читалищата.
- ❖ Кандидатстване с проекти към Министерството на културата, евро проекти и програми.
- ❖ Други източници - наеми на помещения, други наеми, членски внос, дарения и др.
- ❖ Финансирането по настоящата Програма се предоставя на читалищата за самостоятелно управление на база сключени договори между Кмета на Община Кубрат и Председателя на читалището на основание чл.26-а, ал.3 от ЗНЧ.
- ❖ Срокът за изпълнение на Програмата е в рамките на бюджетната 2022 г.
- ❖ Председателите на читалищата представят в срок до 31.03.2022 г. пред Кмета на Общината и Общинския съвет доклади за осъществените дейности в изпълнение на Програмата и за изразходваните от бюджета средства през 2021 г. Докладите от председателите на читалищата за осъществените читалищни дейности се обсъждат на заседание на Общински съвет след 31.03.2022 г. с участието на представителите на народните читалища - вносители на докладите.

ПАРТНЬОРИ

Читалищата осъществяват своята дейност в пряко сътрудничество помежду си, със съдействието на Община Кубрат и на кметствата в населените места, РЕКИЦ - Разград, Регионална библиотека - Разград, образователни и културни институции, неправителствени организации и сдружения в областта на културата и образованието, медии, спортни и граждански клубове и др.

Забележка: Програмата за развитие на читалищната дейност е разработена и изготвена на база внесени предложения на Председателите на народните читалища от Община Кубрат за 2022 г. Тя е отворен документ и при необходимост може да бъде попълвана или променяна. Тя е визирала най-общите положения, залегнали в плановете на отделните читалища.

Реализирането на планираните дейности от народните читалища в община Кубрат в голяма степен зависи от противоепидемичните мерки срещу разпространението на Ковид -19 и ще се осъществява при стриктно спазване разпоредбите на здравните власти. В програмите на отделните читалища е предвиден вариант за онлайн провеждане на обучения, работни срещи и културни събития, чийто характер позволява това.

ПРИЛОЖЕНИЕ: Календарен план на дейностите на народните читалища в община Кубрат – 2022 г. Програмата е приета с Решение № ...../.....2022 г. на Общински съвет – гр. Кубрат.

ХЮСЕИН ЮМЕРОВ:

Председател на Общински съвет - Кубрат